

BÖCKER

F&F ger dig lästips

HANNA HEDMAN

Olof Petersson är statsvetare och har varit professor vid Uppsala universitet.

”Tingsten var en humanist”

STATSVETENSKAP | En nyutkommen biografi om Herbert Tingsten fokuserar på hans insats som forskare.

1 | Varför ännu en bok om Herbert Tingsten?

– Jag har tidigare skrivit en bok om statsvetaren Jörgen Westerståhl, som var en av Tingstens elever. Under det arbetet insåg jag att det saknades en heltäckande bok om Tingsten som vetenskapsman, eftersom eftervärldens bild av honom främst handlar om hans tid som chefredaktör på Dagens Nyheter.

2 | Vem var Tingsten som forskare?

– Han disputerade i statsvetenskap i Uppsala 1923 på en avhandling om folkomröstningar i USA. Han blev efter hand professor vid Stockholms högskola. Där var han verksam i ungefär tio år innan han gick till Dagens Nyheter i mitten av 1940-talet. Och

Herbert Tingsten. Vetenskapsmannen Olof Petersson
Atlantis

i slutet av sitt liv gjorde han några insatser, till exempel hans bok om skolbokspropaganda: *Gud och fosterlandet* från 1969.

3 | Vilket är hans viktigaste bidrag?

– Han var en samhällsvetenskaplig pionjär. Många känner bara till den polemiske debattören Tingsten. Men som forskare var han en helt annan person, nyanserad och metodmedveten. Man känner igen hans stilistiska skärpa från publicisten Tingsten.

NIO

frågor till
OLOF PETERSSON
statsvetare

4 | Kan du karaktärisera hans gärning?

– Han skrev oerhört mycket. En del är god populärvetenskap, där han gick igenom och diskuterade forskning och sammanfattade den för en svensk publik. Han fördjupade sig i författningspolitik och styrelseskick. Ett annat område är hans idé- och ideologikritik, och slutligen väljarbeteende, där han analyserade valstatistik. Dessa tre områden berörde hans stora intresse för demokrati. En av hans mest kända böcker heter också *Demokratins seger och kris*, och utkom år 1933. Där försöker han förstå demokratin och dess hot.

5 | Hade han fel någon gång?

– En hel del av hans forskning har förstås blivit inaktuell, till exempel vad gäller författningsfrågor. Men hans allmänna förhållningssätt är aktuellt även i dag: styrelseskick, idékritik och väljarbeteende är fortfarande centrala frågor för statsvetare.

6 | Vad skulle Tingsten säga om dagens statsvetenskap?

– Han var redan under sin livstid skeptisk till långtgående kvantifieringar. Han var mer intresserad av historia och enskilda fall. Han skulle nog tycka att dagens statsvetare är för ytliga. Han var en humanist – han ville förstå människan. Han läste stora mängder skönlitteratur, och såg detta som ett led i utforskandet av människan. Han var också mycket bred – han kunde kombinera statsvetenskap, juridik och historia på ett sätt som är ovanligt i dag.

7 | Är det några av hans böcker som står sig i dag?

– Ja, de flesta. Skulle jag lyfta fram någon så är det *Den nationella diktaturen. Nazismens och fascismens idéer* från 1936. Han var i Italien på 1920-talet för att bedriva forskning, men hamnade mitt i Mussolinis maktövertagande. Han var då en av de första att dissekera dessa antidemokratiska ideologier. Boken är mycket läsvärd i dag.

8 | Vad förvånade dig under arbetet med boken?

– Hans enorma produktivitet! Han skrev oerhört mycket, och det höll överlag en mycket hög kvalitet. Jag har en dryg hyllmeter av hans vetenskapliga skrifter i bokhyllan, lägg sedan till detta hans memoarer och en stor mängd artiklar.

9 | Varför har Tingsten fått mycket uppmärksamhet på senare år?

– Jag själv har varit intresserad av honom länge. Hans tankar om demokratin och dess problem är fortfarande oerhört centrala. Det handlar om både statsvetenskapens och det moderna samhällets kanske allra viktigaste fråga.

Av Henrik Höjer

